

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาล ตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้ศึกษามีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ทั้ง 12 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1,218 คน จาก 1,218 ครัวเรือน (สำนักบริหารการทะเบียน. 2555 : 1)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ทั้ง 9 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลอุ้มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 301 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามานัน จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n	แทน	จำนวนขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้
N	แทน	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
e	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวอย่าง กำหนดที่ร้อยละ 0.05

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{1,218}{1 + (1,218 \times 0.05^2)} = \frac{1,218}{4.04} = 301$$

วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตเทศบาล ตำบลอุ่มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 9 หมู่บ้าน มีจำนวนมาก จึงได้ทำการเทียบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน ในจำนวนที่แตกต่างกันไป โดย แสดงการเทียบสัดส่วน และจำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยการเทียบบัญญัติไตรยางค์ตามสูตร ดังนี้

$$\text{สูตรคำนวณสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$\begin{aligned} \text{เช่น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง หมู่ที่ 1} &= \frac{153 \times 301}{1,218} \\ &= 37 \text{ คน} \end{aligned}$$

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านอุ่มเม่า	153	37
2	บ้านดอนคู	164	40
3	บ้าน โศกเครือ	165	41
4	บ้าน โศกศรี	15	4
5	บ้านอุ่มเม่าเหนือ	102	25
6	บ้านท่างาม	275	69
7	บ้านหัวขัว	119	30
8	บ้านคำม่วง	126	31
9	บ้านดอนขี้เหล็ก	99	24
	รวม	1,218	301

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอขามเฒ่า (2554 : 1)

หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการนำสลากหมายเลขประจำบ้านที่มีในแต่ละหมู่บ้านใส่กล่องแล้วหยิบขึ้นทีละใบและจดบันทึกไว้แล้วนำสลาก

ลงในกล่องอีกเพื่อให้ทุกครัวเรือนมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน แล้วจึงหยิบขึ้นมาใหม่ทีละใบจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกหมู่บ้าน โดยเลือกผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 บริบูรณ์ขึ้นไป ที่มีสิทธิในการเลือกตั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามที่ทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอบเขตการศึกษาลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอขยงตลลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งด้านการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมืองท้องถิ่นและด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ เป็นแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอขยงตลลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

2. วิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอขยงตลลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษา กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดและความหมายของการศึกษา แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด

2.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วตามข้อ 3 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถาม จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

2.4.1 นายสหพนนท์ ภูงามเมือง วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตรการปกครอง) ตำแหน่ง นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ อำเภอขยงตลาดจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและเนื้อหา

2.4.2 นายเรณูวัตร พงษ์บุทา วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ครู คศ.2 โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ การวิจัยและประเมินผลการศึกษา

2.4.3 นายสกุล กุลนิตย์ วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตลาดโนนโพธิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 -1.00 (ดูภาคผนวก ข)

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นนำกลับมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนนำไปใช้

2.6 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item total Correlation) โดยมีค่าระหว่าง 0.264-0.912 และทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 65) ทั้งฉบับ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.966 และ (ดูภาคผนวก ค)

7. ทำการปรับปรุงข้อมูลแบบสอบถามแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถามขั้นสุดท้าย จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และอาศัยผู้ช่วยศึกษาที่ได้รับการอบรม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษา จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกเทศมนตรีตำบลอุ้มเม่า อำเภอขยงตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถามประชาชนในพื้นที่

2. ทำการอบรมชี้แจงผู้ช่วยศึกษา ซึ่งเป็นพนักงานเทศบาลตำบลลุ่มเม่า จำนวน 10 คน ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการตอบแบบสอบถาม ความหมายของคำถามแต่ละข้อ รวมทั้งวิธีการจัดเก็บแบบสอบถาม

3. ผู้ศึกษาและผู้ช่วยศึกษานำแบบสอบถามไปให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้เพื่อกรอกแบบสอบถามที่เตรียมไว้ดำเนินการ ระหว่างเดือนตุลาคม 2555 – มกราคม 2556 เวลา 16.30 น. โดยแบ่งความรับผิดชอบผู้ช่วย 1 คน ต่อ 1 หมู่บ้าน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแล้ว

2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding form) โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลลุ่มเม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ 4 ตำบล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็น รายข้อ รายด้าน และโดยรวมทุกด้าน อธิบายโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดให้คะแนนของการตอบแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102)

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

นำคะแนนไปหาค่าเฉลี่ย แล้วกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายความว่า	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายความว่า	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายความว่า	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายความว่า	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายความว่า	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น
เขตเทศบาลตำบลอู่เม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ ใช้ค่า t-test และ
เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาล
ตำบลอู่เม่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ
ใช้ค่า F-test

2.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะใช้ค่าความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.4 การหาค่า IOC (Index of Congruency)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Item total Correlation) ค่าอำนาจจำแนก
รายข้อ ค่าประสิทธิภาพในการจำแนกคุณลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามคะแนนสูงกับผู้ตอบ
แบบสอบถามคะแนนต่ำ โดยจะพิจารณาข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

$$R_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

- R แทน ค่าอำนาจจำแนก
 X แทน คะแนนของข้อที่หาค่าอำนาจจำแนก
 Y แทน คะแนนรวมของทุกข้อ

1.3 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ค่าความน่าเชื่อถือ หรือความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าทั้งฉบับ โดยจะพิจารณายอมรับค่าตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป (ไพศาล วรคำ. 2554 : 291)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อคำถาม
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นสถิติที่นิยมใช้มาก เป็นการเทียบความถี่หรือจำนวนที่ต้องการ กับความถี่หรือจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็น 100 ดังนั้นจะหาร้อยละ จากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 101)

จากสูตร
$$p = \frac{f \times 100}{N}$$

- เมื่อ p แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าความถี่ (Frequency)

2.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 102)

จากสูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจายที่ได้รับ การนำไปใช้อย่างกว้างขวาง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยของกำลังสองของ ค่าเบี่ยงเบน (เบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ย) มีสัญลักษณ์หลายแบบ หาได้จากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 103)

$$\text{จากสูตร } S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{N - 1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	\sum	แทน	ผลรวม

3. สถิติทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบลลุ่มเม่า อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ใช้ค่า F-test และ t-test ดังนี้ การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามกลุ่มเพศใช้การวิเคราะห์โดยสถิติ t-test

$$\text{จากสูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	n_1, n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์โดยสถิติ F-test (One - way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติในการเปรียบเทียบที่ระดับ .05 หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD.

$$\text{จาก } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตใน
การแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

MS_b แทน ค่าโดยประมาณของความแปรปรวน (Mean Square)
ระหว่างกลุ่ม (b)

MS_w แทน ค่าโดยประมาณของความแปรปรวน (Mean Square)
ภายในกลุ่ม